

Տարեկան 10 ռուբլի, միջին 6 ռուբլի, երեք ամիսը 3 ռ. 50 կ. ամիսը 1 ռ. 50 կ. ամիսը 5 կոպեկի Բամ անոթը գրեթե և՛ Թիֆլիսում և՛ Երևանում խաղաղությանը:

Խմբագրությունը Երևանում գտնվում է «Норъ-Даръ» Կամ Tiflis Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրությունը բաց է ամեն օր (բացի տոն օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Յայտարարությունները ընդունվում են ամեն լրագրողի: Յայտարարությունները բաժան 2 կ., ընկալմանը համար կրկնապատ է:

ԲՈՎԱՆՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Քրոնիկոն.— Լուրերը Թուրքիայի մասին: Թուրքիայի իշխանությունները— Պատերազմը: Քաղաքական.— Քաղաքական լուրերը: Խառն.— Խառն լուրեր: Երեքշաբթի 31-ին: Բանասիրական.— Բանասիրական պատկեր (պարո): Տեղեկատվություն: Յայտարարություններ:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՇՈՐ-ԳՐԱՐ

ՀԱՌԱՍՈՒՄՆԵՐ ԳՈՐԾԱՎԱԼՈՒԹՅՈՒՆԻՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 27 հոկտեմբերի.— Բարձրագույն հրամայում է առժամանակ դադարեցնել այն դատական 2րդ աստիճանի, ուր երեքշաբթի հրամայումները խորհուրդներ են հաստատում, այդ խորհուրդների ալ ևս բացվում:

Շտաբ-կապիտան Վիկտոր Նորմանովը վճռալին խնդրի մասին, որը Պետերբուրգի նահանգական դատարանի կողմից մեղադար էր ճանաչված Պարամոնով հովուի սպանման համար և Սիբիրում բնակություն է դատապարտված, սենատը որոշեց— հատարանի վճիռը և երեքշաբթի հրամայումները որոշումը փոխել և գործը նոր քննության լսմանը:

ՄՍՍԿՈՒՍ.— Սյուր նահանգական դատարանում սկսվեց քննությունը Օրլովի գործը, որը մեծ թաղանթում սպանել է Բեֆանի գուսանին:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ.— Մրցանակ է նշանակված Իֆիլիսի վնասակարություն և նրա առաջին առնելու մասին հանրամատչելի գրումների համար:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՆԱՐԴԱՐ ՊԱՋԱՆԶ

(Պատկերներ գեղարվեստական կերպարից):

VI

Քեթիկոնները Թուրքիայի մասին: Պատերազմը: Քաղաքական.— Քաղաքական լուրերը: Խառն.— Խառն լուրեր: Երեքշաբթի 31-ին: Բանասիրական.— Բանասիրական պատկեր (պարո): Տեղեկատվություն: Յայտարարություններ:

Գլխավոր նշանակությունը, սինիստում, ուղղակի գնաց Բուրի աղայ՝ Ս. Է. Բուրի, որ այդ ժամանակաշրջանում առկա էր (ճիշտ կամ դատարար): Ստանդարտային պիս պաշտոնը, գլխավորների աստ՝ Բուրի ուղին կաշին փոխել: Անգրագետ լինելով և ցանկություն անգամ չունենալով ուրիշ միջոցով, գրեթե ծանոթանալ չի կարողանում: Սինիստում և՛ Բուրի աղայ Ս. Է. Բուրի առաջնորդում էր միայն իսկ վաղիցի կարգով: Վաղից աղաները ուսուցիչ կոմսոնների հետ, ահա նրա ամբողջ քաղաքականությունը: Երբ, այդպիսով, նրան բաժանված աղողում էր, պատճառ՝ գլխի ճիշտ մարդիկ բոլորն էլ նրա խնդիր էին, իսկ նորեղի, նոր սկզբի միջև սակավաթիվ էին այն երկուստեղիները, որոնք, գլխավորների աստ, կարողանում էին ջրակի լինել իսկ ու չառը: Գրեթե:

*) Տես «Նոր-Գար» № 169.

Համար: Ամենալավ գրումների համար տալու են 1500 ռ.: Ծրագրերը հրատարակված է «Нр. Вѣст.»-ում: Արքայական գնացքի խորտակման անհղում խորհուրդի համալսարանի ուսանողների մաղթանքը կատարելու մասին, լուսաբերության միջոցով ամենահարապակի մատչելի գեղարվեստի վրա, Թագաւոր Կայսրն Իւր ձեռքով գրել է. «Շատ գրագետ եմ և խնդրում եմ նրանց հաղորդեցե՛ք իմ սրտազին շնորհակալքեցե՛ք»:

Լրագրողները հաղորդում են, որ 80 միլիոն փոխառություն համար ընդհանուր ստորագրությունը հասել է 2 1/2 միլիարդի: Մի կամ երկու տոմս առնողներին լիովին պիտի տրուի տոմսը: Առհասարակ մանր գրամատներին նախապատուութիւն պիտի տրուի:

ՍԵՒՍՏՈՊՈԼ.— Նահանգապետը խնդրամատուց է եղել, որ Շալտայի մօտ շինուելիք լեռնային օդի կայարանի համար Գասպարինեան անտառաբանին 150 դեմետրին կապարով տեղ տրուի 85 տարով: Դեպի այդ կայարանը կը շինուի անտառաբան անուանուր լեռնային երկաթուղի:

ԱԹԵՆ.— Ռուսաց Թագաւորական կիրակի կը մեկնի այստեղից:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 28 հոկտեմբերի.— Պետական բանկը յայտարարում է, որ վերջին փոխառության համար 258,200 ստորագրող է եղել, որոնք 26,146,965 գրամատում են պահանջել: Հետեւեալ չափով պետք է գոհացում տրուի ստորագրողներին. մէկ, երկու և երեք տոմս ուղեցողների պահանջին պետք է լիովին գոհացում տրուի. չորս և հինգ տոմս ցանկացողները կստանան 3 տոմս, 6—10 հատ ուղեցողները կստանան 5 տոմս, 11—100

տղայ Հանկան, ահա, այդ վերջին տեսակ երկամասերիցն էր: Այդ երկամասերը, իւր նման քանի մի երկամասերի հետ ընկած, ամենախնայելի խնայողութեամբ գլխի հարուստների առաջ և՛ հախառակի պէտք, միշտ հաշիւ էր պահանջում նրանց գործածութիւնների մասին, պահանջում էր, որ օրէնքի սահմաններից դուրս չդնեն, որով պաշտպանւած կը լինէին և չքաւոր, անգոր դասին: Այդ բանն, ի հարկ է հաշուառներին վրա չէր գալիս, ըստ բոլոր վերջիններս զիւր մարդիկ չէին... Հինգ այս էր պատճառը, որ նրանք, տեղի թէ անտեղի հալածները էին բարձրացնում Հանկանի դէմ որպէս զի կարողանային մի կերպ նրա ձայնը խեղդել: Բայց Հանկան— նրանց քու բաղդից— այն անսակ աղերսանքից չէր, որ հալածանքի և կամ նեղութիւնների առաջ դրուի խոնարհացնելը, ընդհակառակը այս երկամասերը միջ ընդգլմալութեան ոյմն առելի և՛ էր աւելանում, սաստկանում, երբ նրան սկսում էին հարածներ... Չէին խմբում ինչ անեն հարուստները: Նրանք սարսափելով տեսնում էին, թէ ինչպէս Հանկանի մարերը գեղահաս երկամասերի մասին անսովորական ընդգլմալութեամբ են լինել չըջանալ: Նորանոր կուսակցիները դառնում են նրանք, զոգալով, զգում էին, որ չառ էլ

հատ ուղեցողները կստանան 5 հատ և մնացեալ պահանջողները կստանան 15 հատ և 10% մնացեալ մասից և՛, վերջապէս 1000-ից աւելի: պահանջողները կստանան 25 հատ տոմս և 1/2% պահանջած տոմսի մնացած թուից: Առաջին վճարումը պիտի ընդունուի ոչ միայն նոյեմբերի 15-ին, այլ և 16-ին, 17-ին և 18-ին առանց % հաշուելու: Ներմուծումը գրամատի գրաւակները պիտի ընդունուի առաջին մասնակի վճարման համար, աւելցուելը պիտի վերագրւուի. եթէ պակաս լինի, պետք է լրացուի փողը: Առաջին մասնակի վճարման միջոցին փողը ներկայացնողներին ժամանակաւոր վկայական պիտի տրուի: Յիշեալ օրերը ցանկացողներից պիտի ստացուի և ամբողջ վճարը, որոնց համար առանձին անուանական ստացագիր է տրուելու:

Լրագրողները հաղորդում են, որ նոյեմբերի 11-ին տպագրուած կը հրատարակուի ներքին, ուղիղ գծով հաղորդակցութեան 1,2,3 խումբի և այդ խումբերից դուրս եղած երկաթուղիներով ուղարկուելիք հաղորդակցութեան տարիքը, որը պետք է նոյեմբերի 15-ից գործարարուի:

ՊԱՐԻՋ.— Լէրուա Բօլէն «Journal des Débats»-ում հաստատում է, որ վերջին տարիներս Ռուսիայի ֆինանսական գրութիւնն առաւել բարուաբար է, կամ, աւելի լաւ ասած, ամբողջագուել է: Հեղինակը հերքում է անգլիական թերթերի քննական կարծիքները և պայտուցում է, որ Ռուսիայում բիւզլէն աւելի լաւ է կառավարւում, քան թէ պետութիւններից մեծ մասի մէջ, որոնք պարլամենտական վերահսկողութեան են ենթարկուած, որովհետեւ ներկայումս պարլամենտները մեծ մասը աւելի քաջալերւած

է ծախսերը, փոխանակ խնայելու: Ռուսաց բիւզլէն բարելաւութիւնը ապացուցում է ոչ միայն 1888 թուականի հաշուեկշիռի իրագործութեամբ, այլ և կուրսով և վարկի %ով: Ռուսաց բիւզլէն մանրամասն քննութեան ենթարկուելուց յետոյ, հեղինակը ի վերջոյ ասում է. «Ռուսաց կառավարութիւնը, որ որոշեալ իմաստով նահապետական է, ապացուցանում է, որ նա կարող է անտեսարար և զգուշութեամբ վարուել: միայն մի քանի տարի է հարկաւոր, որ ընդարձակ զարգացում տրուի այդ հաշարին պետութեան հարստութիւններին: Ամեն ինչ ապացուցանում է, որ Ռուսաց Կայսր խաղաղութիւն է կամենում և թէ ոչ մի պետութիւն, ըստ երևութիւն, այնքան ազդեցութիւն կամ ոյժ չունի, որ Կայսրին իւր կամքին հակառակ պատերազմելու ձգտի»:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 29 հոկտեմբերի.— Թիֆլիսի հոգալին բանկի գրաւաթղթերը արժեն 97 1/2 և 97 3/4, Գուրալիսինը՝ 98 1/4 սակ, Թիֆլիսի քաղաքային վարկային բնկերութեան օրիգինալը՝ 84 1/4 սակ:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 29 հոկտեմբերի.— Թուրքիայի ընդհանուր նահանգապետ զեյնեթալ Բօզէնալը գերնուրական խորհրդի անդամ է նշանակուած, իսկ նրա տեղ նշանակուած է Օզեսուայի գերնուրական 2րդ ասի շտաբի կառավարիչ բարոն Վրեսկին:

1890 թուականի սկզբին Խիւլայի էմիրը Պետերբուրգ է գալու: Լրագրողները հաղորդում են, որ պետական խորհրդի քննութեան առաջարկուած է քաղաքային հաշտարար դատարանների և գեմատային կառավարիչների քննութեան ենթարկուելիք քաղաքացիական և քրեական գործերի դատավարութեան եղանակի կանոնների նախագիծը:

Ռաբկոյ—կամայ սկսեց սուղիւն, Հանկան տող արած վից արաւի տող չի, զիլըմ չես նրա խախտել:

Միգուարը դու ևս խի ևս իրես տուել, որ տէ ևս անրմ:

Ա. խի ևս չաւ ևս ինչ ևս արել ևս հու սրբըցիւ չեմ, որ ինչ զէմ բուշը անեն:

Բա ու սրբըցիւ—գարմանամբ հարցրեց Ռաբկոյ:

Ժամանակը, պատասխանեց սուղիւն:

Ո՞րն:

Հնա նենց, տենում չես ալաբառս առատուղ ա դաւել չեմ էլ դակոնդար են դաւել մի բըրցիլ ընկն էլ կարւմ չես խոսըցնես Հէյ զիլը ախաւար, ընդլար ու աւել—ամեն բան ժամանակի և մտիկ տալի ժամանակը ոչինչ բանի չի մտիկ տալի, —ասեց սուղիւն ծնուած անորոյ, բայց ծանր մտքի տակ:

Բա մէի 1) ախլը ինչ ալ—տարա-կուսանքով հարցրեց Ռաբկոյ:

Ի՞նչ զիլը Էն ալ ինչ-որ կալ, —պատասխանեց սուղիւն ինքն էլ չիմանալով ինչ է ասում:

Այս խօսքերի վրայ տիրեց լուր ինչ, որը, սակայն, չուսով ընդհատուեց դաւանքան հարցով:

1) Մէի կամ հմի—այժմ հիմայ:

ԱԹԵՆ.— Ռուսաց Թագաւորական կիրակի կը մեկնի այստեղից:

ԼՕՆԻՍ.— Լօրդ-մէրի մօտ կալացած բանկէտում Սալսբերի մատնացուց արեց կապիտալի և աշխատութեան մէջ և ծագող տուրաձայնութիւնների վրայ և ցոյց տուեց այն մեծ պատասխանատուութիւնը, որ ընկնում է անգլիական արգիւնագործութեան մէջ գեղարվեստի անհղումը առաջացողների վրայ: Ստրկավաճառութեան դէմ կաղնուած Բրեւսէլի դաշնադիրը պատմութեան մէջ մի դարապիտան անուանեց Սալսբերին: Երգիտութեամբ, ինչպէս և առաջ, Մէհ-գիի լարձակման երկիւղ են կրում, ուստի Եգիպտոսից հեռանալու ժամանակը հասած չէ: Կրեւել կղզու գեղարվեստիները շուտով կը վերջանան, իսկ վրդովելու ուրիշ պատճառ չկալ Եգիպտոսում: Այս տարի պատահեցան մի քանի դէպքեր, որոնց նպատակն է խաղաղութեան պահպանութիւնը և վերահսկողների խաղաղութիւնը պահպանելու անկեղծ ձգտումները մեծ ոյժ ստացան:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԻ ԲՈՐՍՍԱՆ

27 հոկտեմբերի 1889 թ. *)

Լօնդոն 95,30 ռ., 94,85 ռ., 95,30 ռ.
Համբուրգ 46,62 1/2 ռ., 46 1/2 ռ., 46,60 ռ.
Պարիզ 37,80 ռ., 37 1/2 ռ.,
Պետերբուրգ 7 ռ., 69 կ. սակ.
Մաքս կուպոն 153 1/2 ռ. — կ. սակ.
Սթոկհոլմ 1 ռ. 10 կ. սակ.
Բրեսլայի դիւ 6 և 7 1/2
Պետերբուրգի 5% տուա.

1-ին շրջանի 99 1/4 ռ. — կ. սակ.
2-րդ 99 ռ. — կ. սակ.
3-րդ 99 ռ. 37 կ. սակ.
4-րդ 99 ռ. 37 կ. սակ.
5-րդ 99 ռ. — կ. սակ.
6-րդ 99 ռ. — կ. սակ.
Սակ փոխառում:

*) Ուշացած հետագայից զձի վնասուած լինելու պատճառով:

Գլխին ալ—ասեց սուղիւն,—տեսնա ինչ խաղաղ ու բերում:

Մի քանի բաղեցից չիտ ներս մտալ զգիրը:

Այն էր նախ ամա, 2) ինչ ջրհանումը 3) իր զարգել, էն չուն տղի մօտ չիբ զարգել—գունատուած, վրդովում ասեց զգիրը ու սինիստ թախտի վրայ դրեց:

Էդ ա սինիստ դուրս ևս քաշել, Բանչալ էլ ինչ ևս ուղղւմ,—ինքնապատկան ժպիտը բերանին նկատեց Ռաբկոյ:

Վայ էն քաշելու... դուրս Էնքան թակիլ եմ ուտել, դարաղ 4) ու դաւել,—ընկճուած պատասխանեց զգիրը:

Թի—միաձայն զարմանամբ հարցրին բոլորը:

Գլխը պատմեց նոյնութեամբ բոլորին, ինչ որ պատահել էր իւր հետ: Նորից տիրեց լուր ինչ, որն ընդհատուեց դարձեալ սուղիւն խօսքերով:

Աւրոմ չի (էի), թէ բան աս դուրս գալու ասեց նա, նայելով Ռաբկոյի և Բանչալի: Ռաբկոյը գլուխը քուշ գցեց, կարծես թէ ուրիշ բանի վրայ էր մտածում և չէր իմանում, թէ ինչ է ասում իրեն սուղիւն: Սուղիւն չարժանակեց:

Ասա է, ընչի մասը էր զարմաղաւ անըմ:

Սինիստ ասում ա մի լիւծ եղն ունեն:

2) Երանի թէ 3) Գոմարը 4) Դրուս:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՊԱՆԻՆ 1. — Սպանիայի և Մարոկկոյ մէջ ծագած վերջին տարածախաղած ինչ ներք խաղաղութիւնսն են վերջացել Մարոկկոյ սուլթանը խոնարհելէ տղա նական կառավարութեան բոլոր պահանջներն զոհացում տալ։ Սպանական բարձրատիման անձերն մարոկկանաւ գնացին «Միդուէլ և թերզա» նաւ մէջ եղողները դերի բռնուած սկիւղէ հայրենիք վերադարձին։ Այսպիսի ազդեցութեան առթիւ թանցերի սպանական զինուորն չտալում է իւր հաւատարմութիւնը մատուցանել Սուլթանին։ Ընդունելով ինքն խիստ չքեղ էր։ Վերապահի ճառին պատասխանելով սուլթանը մի քանի անգամ անխաղձում է երկու պետութիւնների լիովին բարեկամական յարաբերութիւնը։ Թագուհին խնամախօսութեամբ իւր ներկայացուցչին յանձնարարել է զանազան իմաստներ ընծաներ մատուցանել սուլթանին։

— Աւստրիական «Neue Freie-Press»-ի տալածած տեղեկութիւններին նայելով, բոլորականն իշխան Աբուլբեան պրինց Կերլֆրանցին իւր ծանօթներին ասել է. «Եւս ուղեւորութիւնս բոլորովին քաղաքական ու է նպատակն շունի Բոլզարական խնդրի ծանրութեան կեղծումը նշանում է կայունում, որ հաստատւել է ևս այժմանի կմ աւստրիական կայսրի զահական ճանի մէջ արտայայտուած վստահութեան Սովսյն երբէք չեմ աշխատակի կողմնակի ճանադարձնելով ինձ քաղաքական իշխան ճանաչել տալուն համոզում եմ որ շատելով ուրեք չէլը կէն ինձ վերաբերմամբ, կը տարապիսն իմ առաքելութեանս անաղձութիւնից։ Իմ և ազգականներս մէջ ևս չեմ տարածախաղած իմաների մասին լուրերը իմաստ կընէ։

— Հոկտեմբերի 19-ին Պարիսի համադարձանդիպի զեղարուեստական քումում հրեւէ երեսց և ինչն շատով հանդիւրին, բայց ծիպի երկը պատկեր փշտաւ խաղական քումում։

— Անգլիական ծովակալի նաւում տըռուած բանկէտի միջոցին (Յունաստանում) Վիկտէր կայսրը խնդրով անգլիական նաւատորմով և մատուցապէս Ղիբերիական ծովի նաւախմբին կեացնի առաց ի միջի ալլոց։ «Վերմանական նաւատորմով խիստ մանուկ է լինել, բայց նա յոյս ունի, որ անգլիական ծովակալին ու նաւապետները ծովական գործը կը սովորեցնեն նշանաւ։

— Զուիցէրլանդի գահաժայռական խորբորում պաշտօնապէս յայտարարուած որ Զուիցէրլանդի և Անգլիայի յարաբերութիւնները չառ լաւ կընէ։

— Թիւրքաց «Թարիք» ինկիլը ողջում է գերմանական կայսրի այցելութիւնն որպէս մի երջանիկի զեղքը կայսրի սուլթանին արած սոյն այցելութիւնը — անպայտըց է Թիւրքիայի համար, որ երմանական հաստում է սուլթանի լիաւատն քաղաքականութիւնը հնարարութեան քաղաքական սուղարարութիւնը ինչու սխալութիւնների բարեկամութիւնը չը տեսանէ։ Վերմանիան ցանկանում խաղաղութիւնը պահպանել։ Թիւրքիան զգրծութիւն պահպանելով, նոյն նպատակին է դիմում։

— Ալգիի հեռադրական Բերլինի գործադրութիւնը հաղորդում է, որ թէշնի ուսուց զեագան իշ. Գոլլըրտիկն ամառական է տալիս և նրա սեղեղ կընէ Աթէնքի ուսուց զեագան ֆինուսիովը իսկ Կ. Պոլսի ուսուց զեանութեան խորհրդական Օնտն նշարկուած է Աթէնքի զեագան։

ԽԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

*** Պրանսիական Սլոյան-Լիլիի մի-

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 30-го Октября 1889 г. *საქართველოს ტიპოგრაფიის კონტორი* Типографія конторы газеты Кавказъ, Гол. пр., д. Читахова